

KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD KOŠICE

Hlavná 25, 040 01 Košice

ÚRAD KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA	
PODATEĽŇA	
Dátum:	22 -05- 2015
Číslo spisu:	15493/2015
Číslo spisu:	3129/2015
Číslo spisu:	053/24 52 127 (SNV-LE)
Číslo spisu:	116. Košice

Váš list: 16.04.2015

Naša značka: KPUKE-2014/9481-2/31619/KI, JJ, HT

Vybavuje: Ing. arch. Királ Róbert, tel. č. 055/24 55 834

podateľňa: tel. č. 055/24 55 111 (KE) 053/24 52 127 (SNV-LE)

podatelna.ke@pamiatky.gov.sk

Košice, dňa: 14.05.2015

ROZHODNUTIE

Krajský pamiatkový úrad Košice (ďalej len „správny orgán“) podľa § 11 odseku 1 zákona číslo 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“), ktorý je vecne príslušným správnym orgánom a podľa § 9 odseku 5 pamiatkového zákona je miestne príslušným správnym orgánom na úseku ochrany pamiatkového fondu a podľa § 46 zákona číslo 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) vydáva na základe súčasného stupňa poznania kultúrno – historických hodnôt podľa § 32 odseku 2 pamiatkového zákona

r o z h o d n u t i e :

zámer obnovy historickej vstupnej brány ako súčasť národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „kultúrna pamiatka“): Kaštieľ s areálom – park, Žehra, časť Hodkovce č. 1, na parcele č. 345/1, katastrálne územie: Žehra, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len „ÚZPF“) pod číslom 828/3, nachádzajúcej sa na území ochranného pásma národnej kultúrnej pamiatky Hrad s areálom (Spišský hrad), Pamiatková rezervácia Spišská Kapitula, Pamiatková zóna Spišské Podhradie, Kostol sv. Ducha v Žehre a ďalšie národné kultúrne pamiatky v ich okolí (ďalej len „ochranné pásmo Spišského hradu“), uvedený v žiadosti o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy kultúrnej pamiatky vlastníka – Košický samosprávny kraj, Nám. Maratónu mieru č. 1, Košice, podľa LV č. 56, podanej dňa 16.04.2015 na správny orgán, v rozsahu:

- realizácia nových omietok na vápennej báze s obnovou omietkového členenia fasád;
- odstránenie jestvujúcich cementových omietok až na murivo;
- konsolidácia murív doplnením rozrušených častí;
- povrchová úprava krycích kamenných blokov koruny murív;
- izolácia základových murív vo výkope;

je prípustný

z hľadiska záujmov, chránených pamiatkovým zákonom, a pre prípravu a vykonanie obnovy podľa § 32 odseku 4 pamiatkového zákona správny orgán

určuje tieto podmienky:

1. Historická brána bude obnovená v zachovanom celkovom objeme s omietanou povrchovou úpravou na vápennej báze, s regeneráciou historického členenia a povrchu fasád podľa historickej fotodokumentácie v archíve správneho orgánu.
2. Obnova murív a fasád bude vykoná **umelecko-remeselným spôsobom** a tradičnými remeselnými technikami. Obnovu omietok a ich členenia budú vykonávať kvalifikovaní štukatéri, s preukázateľnými referenciami v danom odbore. Dopĺňanie murív degradovaných murív bude realizované z identického materiálu – plnej pálenej tehly.
3. Vlastník zabezpečí spracovanie **projektovej dokumentácie obnovy**, ktorú predloží na posúdenie správne mu orgánu, podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona. Projektová dokumentácia bude obsahovať:
 - zameranie skutkového stavu (pôdorys, pohľady, dva rezy) v mierke 1:20, ktoré rámcovo zdokumentuje súčasný priebeh pásovej rustiky fasád;
 - návrh obnovy členenia fasád v mierke 1:20 – v pohľadoch s definovaním použitých materiálov a farebnosti;
 - spôsob a materiálovú skladbu hydroizolačných úprav spodnej stavby – v rezo ch
 - technickú správu.
4. Projektovú dokumentáciu obnovy spracuje fyzická osoba, oprávnená na projektovú činnosť, podľa § 32 odseku 8 pamiatkového zákona. Vlastník, resp. ním poverený projektant projektovú dokumentáciu prerokuje v priebehu spracovania so správny m orgán z hľadiska zachovania pamiatkových hodnôt podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona. V rámci prerokovania sa upresní obnovované tvaroslovné (omietkové) členenie fasád – rozsah pásovej rustiky, tvar šambrány a pod.
5. Odstraňovanie cementových omietok realizovať IBA ručným náradím, bez použitia strojných zariadení, spôsobujúcich nadmerné vibrácie či otrasy.
6. Po odstránení cementových omietok je nevyhnutné nechať murivo brány preschnúť a odstrániť vysolené výkvet y solí. Podľa miery vysolenia je vhodné aplikovať sanačnú omietku, určenú na odsolenie muriva pred realizáciou finálnej omietkovej úpravy.
7. Správny orgán odporúča realizovať izoláciu základového muriva kontaktnou fóliovou hydroizoláciou a použitie vhodnej sanačnej omietky v soklovej časti. Obkop základov realizovať bez drenáže, do zásypu použiť namiesto kameniva nepriedušnú ílo vitú zeminu (príp. bentonitovú zmes) v spáde od murív. Rozsah výkopov minimalizovať.
8. Kamennú nápisovú dosku vo vrchole portálu pri prácach chrániť pred poškodením, a vhodne hydrofobizovať kamenosochárskymi technológiami, neaplikovať na ňu žiadne povrchové laky.
9. Kamenné (pieskovcové) dosky koruny murív očistiť ručným náradím od povrchových nečistôt a uvoľnených sekundárnych tmelov (cementových vysprávok), doplniť kamenárskymi tmelmi v súčasnom tvare, povrchovo farebne zjednotiť prie dušným náterom s finálnou úpravou fasád a hydrofobizovať viacnásobným hydorobizačným transparentným náterom.
10. Na spodnej hrane krycích dosiek sa odporúča vyfrézovať priebežný odkvapový nos.
11. Ak počas realizácie zemných prác bude odkrytý **archeologický nález**, je stavebník povinný postupovať, v zmysle § 127 stavebného zákona, nález ihneď ohlásiť a urobiť nevyhnutné opatrenia na jeho ochranu, pokiaľ o ňom nerozhodne stavebný úrad po dohode so správny m orgánom alebo Archeologickým ústavom SAV.
12. Štátny dohľad na úseku ochrany pamiatkového fondu bude vykonávať zamestnanec správneho orgánu, podľa § 32 odseku 13 pamiatkového zákona.

Pri obnove súčasti kultúrnej pamiatky Kaštieľ s areálom – park, Žehra, časť Hodkovce č. 1, je vlastník - Košický samosprávny kraj - **p o v i n n ý** :

1. Predložiť projektovú dokumentáciu obnovy – zameranie a návrh obnovy brány - v požadovanom rozsahu, ktorú správny orgán posúdi podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona.
2. Písomne alebo elektronickou formou oznámiť správny orgán realizátora štukatérskych prác, ktorý sa preukáže referenciami v danom odbore.
3. Písomne alebo elektronickou formou oznámiť s predstihom 2 týždňov správny orgán začiatok prác na obnove a predpokladaný termín jej ukončenia.
4. Každú projektovú dokumentáciu a jej zmenu v priebehu spracovania prerokovať so správnym orgánom podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona.
5. Každú závažnú zmenu a zmenu oproti alebo nad rámec tohto rozhodnutia vopred prerokovať a odsúhlasiť správnym orgánom.

Rozhodnutie po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti stráca platnosť, ak v tejto lehote nebol vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahuje.

Odôvodnenie :

Vlastník kultúrnej pamiatky: Košický samosprávny kraj, Nám. Maratónu mieru č. 1, Košice, podľa výpisu z LV č. 56, podal dňa 16.04.2015 na správny orgán žiadosť o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy súčasti kultúrnej pamiatky – historickej vstupnej brány v parku kaštieľa v Hodkovciach – Žehre, nachádzajúcom sa v ochrannom pásme Spišského hradu. Nájomcom, správcom a užívateľom kaštieľa a príslušného parku je Domov sociálnych služieb – Domovina, n. o., Žehra, časť Hodkovce č. 1, ktorý je zároveň účastníkom konania.

Zámerom obnovy predmetnej brány je sanácia vlhkostných problémov stavby a obnova historického vzhľadu jej fasád. Súčasťou podania je „*Technická správa k sanácii objektu – Vstupná brána DDS Hodkovce*“ (1x A4) s predbežným rozpočtom (2x A4), ktoré vypracoval Ing. Miroslavom Vavrek v apríli 2015.

Správny orgán preskúmal obsah podania z hľadiska ochrany pamiatkového fondu, preskúmal archívne materiály, súvisiace so zámerom obnovy súčasti kultúrnej pamiatky, a dňa 20.04.2015 vykonal zisťovanie na mieste samom, pri ktorom vyhotovil fotodokumentáciu aktuálneho stavu.

Predmetná historická vstupná brána tvorí autentickú súčasť kultúrnej pamiatky – Parku kaštieľa v Hodkovciach – Žehre. Je situovaná na parcele vyhláseného parku č. 345/1, južne od JV nárožia budovy kaštieľa. Brána na tomto mieste stála pravdepodobne ešte pred prvou prestavbou kaštieľa v roku 1780. V tom čase bola jedným z viacerých vstupov oploteného - uzavretého areálu kaštieľa. Neskôr v druhej polovici 19. storočia v rámci rozsiahlych romantizujúcich prírodno-krajinárskych úprav parku brána stratila svoj pôvodný účel a bola upravená na parkový romantizujúci prvok – bránu tzv. terasy s veľkým delom (podľa plánu parku z r. 1956), a zároveň bola zakomponovaná do sústavy parkových chodníkov. Podľa historických fotografií brána už v polovici 20. storočia bola dlhší čas bez údržby, so silne zdegradovanými omietkami a kryciami doskami koruny murív. V priebehu 2. polovice 20. storočia delová terasa (východne od brány) zanikla a v okolí brány boli vybudované nové spevnené komunikácie. Dnes brána stojí voľne v trávnej ploche, bez priamej väzby na parkové chodníky, k jej južnému pilieru zo západnej strany prilieha torzo zaniknutého obvodového múru parku. Hmotovo brána dodnes prezentuje svoj klasicistický pôvod, je tvorená osovým portálom s polkruhovým otvorom, ktorý je stupňovito sekundárne upravený. Zo západnej strany hmotu portálu predstupujú dva masívne nižšie piliere. Koruny murív sú kryté masívnymi sekundárnymi pieskovcovými doskami hranolového tvaru - s početnými cementovými vysprávkami. V osi východnej fasády je vo vrchole portálu osadená historická

nápisová kamenná doska v maďarčine s letopočtom 1885, ktorý zrejme datuje romantizujúcu úpravu brány. Doska je zachovaná v dobrom stave, čitateľná, bez viditeľných defektov. Omietané povrchy fasád brány sú však v mimoriadne degradovanom stave. Cementové omietky sa oddeľujú od muriva v celých blokoch. Obnažené tehlové murivo na ľavej strane východnej fasády je vplyvom vlhkosti silne zvetrané, jeho povrch sa drolí. Tento stav je zapríčinený najmä nevhodnou ostatnou obnovou fasád brány, ktorá bola realizovaná popri komplexnej obnove kaštieľa v 90. rokoch. Pri tejto obnove boli celoplošne použité nevhodné cementové nepriedušné omietky, fasády boli dotvorené jednoduchou pásovou rustikou s lúčovitým členením v nadstavci portálu, ktorý bol zrejme tiež stupňovito upravený. Na základe správneho orgánu dostupných archívnych fotografií toto hrubé pásové – čiastočne disproporčné - členenie nezodpovedá historickej úprave brány. Na fotografiách z 50. rokov 20. storočia je pásová rustika uplatnená iba na postranných pilieroch, stredová hmota portálu má hladké omietky, pričom okraj portálového otvoru je v pohľade upravený šambránou, imitujúcou kvádrové murivo vo forme negatívnej linky.

Vzhľadom na skutočnosť, že predmetná brána je súčasťou kultúrnej pamiatky, je pri jej obnove potrebné rešpektovať jej hmotnú, tvarovú a architektonickú autenticitu, pri využívaní tradičných materiálov a technologických postupov. Za tým účelom je nevyhnutné odstrániť nevhodné materiály, použité pri ostatnej obnove, konsolidovať, resp. sanovať murivá a nové omietky realizovať z tradičných materiálov (na vápennej báze) a tradičnými umelecko-remeselnými postupmi v členení, ktoré zodpovedá identifikovanej historickej skutočnosti. Z toho dôvodu správny orgán určil podmienku spracovať projektovú dokumentáciu obnovy, ktorá na podklade zamerania súčasného stavu a podľa historických fotografií navrhne zodpovedajúce architektonické omietkové členenie fasád brány. Tento návrh je vlastníkom, resp. projektantom povinný v priebehu spracovania prerokovať so správnym orgánom.

Dôležitým činiteľom v rámci pripravovanej obnovy bude výber realizátora nových omietok. Správny orgán požaduje, aby tieto práce vykonával **umelecký-remeselník – štukatér**, s preukázateľnými referenciami v danom remesle (t. j. s realizáciou šambrán, kvádrovania a pod. na historickej architektúre), ktorými sa pred samotnou realizáciou preukáže správneho orgánu. Správny orgán pre zabezpečenie kvality prác a odbornosti pri obnove fasád alternatívne vlastníčkovi odporúča, aby k realizácii, resp. k príprave technologického návrhu **prizval kvalifikovaného reštaurátora** (so špecializáciou M1, S6 alebo S9), vedeného v Komore reštaurátorov SR. Zoznam kvalifikovaných reštaurátorov s podrobnými údajmi o ich špecializácii je prístupný na webovej stránke Komory: www.restauro.sk.

Na základe uvedeného a v zmysle ustanovenia § 32 odseku 4 pamiatkového zákona správny orgán preskúmal predložený zámer obnovy súčasti kultúrnej pamiatky - historickej vstupnej brány v parku kaštieľa v Hodkovciach - Žehre, predložený zámer pripustil a pre zabezpečenie ochrany pamiatkového fondu uložil vlastníčkovi podmienky pre prípravu a realizáciu prác na obnove ako i určité povinnosti, špecifikované vo výroku, ktoré je vlastníkom povinný splniť.

Toto rozhodnutie neoprávňuje k zabezpečeniu stavebného povolenia alebo splneniu ohlasovacej povinnosti podľa § 32 odseku 12 pamiatkového zákona na príslušnom stavebnom úrade, nakoľko dotknutý orgán požaduje od vlastníka k príprave zámeru predloženie projektovej dokumentácie obnovy podľa § 32 odseku 10 a v súlade s § 32 odsekom 4 pamiatkového zákona.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom Krajského pamiatkového úradu v Košiciach na Pamiatkový úrad Slovenskej

republiky v Bratislave. Toto rozhodnutie je možné preskúmať súdom až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Ing. Kristína Markušová
riaditeľka
Krajský pamiatkový úrad Košice

Rozhodnutie sa doručuje:

- Košický samosprávny kraj, Nám. Maratónu mieru č. 1, 042 66 Košice
- Domovina, n. o., Žehra, časť Hodkovce č. 1, 053 61 Spišské Vlachy

Na vedomie :

- Obec Žehra – stavebný úrad, Žehra č. 104, 053 61 Spišské Vlachy
- a/a KPÚ Košice

